

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКИ (с БОСНОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ) на годину 6 ₣, на по год 3 ₣, на четврт године 1 ₣ и 50 новчића.

За све остале земље и ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франка, на по године 10 франка, на четврт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И Б Ђ И Ж Е В Н О С Т .

Претплате шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а може се и картом упутницом на пошту у Котор. Дописању се уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од реда 5 новчића. За веће и на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

ЦАРИГРАД, 14 јула. — У питању бугарских владика Русија није предавала праве ноте, но је први драгоман руског вел. посланства, Иванов, саопштио вел. Везиру ноту Гирсову, да се бератом о признавању бугарских владика у Македонији утврђује једна непризната влада, да се вријеђају руски осјећаји и да се Русија томе мора противити.

Селенски патријарх искао је јучер аудијенцију у Султана, није примљен, но је оставио споменницу, у којој понавља своје опирање и жели да се бугарске владике прогласе шизматичима, а бугарски попови у Македонији да носе особите знаке.

БЕЧ, 14 јула. — „Polit. Corresp.“ дознаје из Београда, из поузданог извора: Успјед жалбе селенског патријарха и синода, изазване Србијом и Грчком, Султан је допустио, да се питање о постављању бугарских владика, у Македонији одгоди.

ЦАРИГРАД, 14 јула. — (Рајтер). Руски вел. посланик предао је Порти ноту која узјављује, да уступају у питању бугарских владика поштивају Султана. Захтеји бугарски само су подвале, тек да се утврди пријестол Фердинанда Кобурга. Како је бугарска влада непријатељска Русији, завршује нота, услужност Портине према Бугарима показује непријатељство према Русији, а то може имати озбиљних пошљедица.

РИМ, 14 јула. — Службене новине јављају: Министар морнарице наредио је, да се салије медала споменница у част и славу Нег. Височанства Књаза и Господара Црногорског, што је милостиво био на помоћи двијема баркама италијанским у Бару.

БЕРЛИН, 14 јула. — Коначно је рјешено, да ће Каирини пратити Цара Вилхелма у Русију.

САРАЈЕВО, 14 јула. — Општинско вијеће рјешило је подићи споме-

ник министру Калају, за његове веље заслуге за Босну и Сарајево. Калаји је одбио ту почаст. Калаји је укинуо намет на вина и ослободио нове винограде од пореза за 10 година.

СРИЈЕДАЦ, 14 јула. — Гласови о стријељању официера, подофицира и војника у Сриједцу, Плевни и Враци, сасвим су неосновани. Принц Фердинанд очекује се овдје за двије недјеље.

ЦАРИГРАД, 16 јула. — Agence de Constantinople јавља, да се очекује ираде које ће наредити да се преда берат владикама бугарским у Охрид у Скопљу.

МОНАКОВО, 16 јула. — Кароце принца Регента сударише се синоћ, у подграђу Најхаузен, са уличком парном железницом. Принц је излетео из кола, но није рањен. Ађутант је мало убијен.

БИОГРАД, 16 јуна. — Agence de Belgrade јављају, да претјерују који веле, да Порти неће да зна ни за какво задовољење због убиства вице-консула Маринковића. Влада би се среска задовољила учествовањем низамске чете при укупу Маринковићеву (а зар није већ укупан? Биоградски лист ваљда је био разумљивији од нашега кор. биро а Ур.), а не би искала, да валија походи срескога преставника ради сажаљења, ни да се удовици Маринковића плати крвнина.

БЕЧ, 17 јула. — Надвојводе Карло Лудвик и Фердинанд вратили су се синоћ е пута на Нордкан.

ЦАРИГРАД, 17 јула. — Царско руски вел. посланик Нелидов добио је доплет и креће 20 јула за Петроград.

СРИЈЕДАЦ, 17 јула. — Agence Bulgare јавља, да је јучер у Цариграду, у Кумкапу, за вријеме службе божје у тамошњој православној саборној цркви, између Јермена дошло до боја. Патријарх је утврдио у сусједну кућу, руља навали на патријарха, у то дође полиција те се заповјесе крвави бој, у коме је убијен на мртво један жандарски официер, а многи ра-

њени. Једва се стиша врева. У подграђу Куликапу оглашело је опсадио стање.

Бугарској влади јављено је, да је коначно ираде, ради предавања берата бугарским владикама у Македонији, дошла Порти у суботу.

БЕЧ 18 јула. — Fremdenblatt изјављује да је сасвим измишљен глас једног бечког листа (кога?) да је принц Фердинанд рекао, да се неће вратити у Бугарску, ако аустро-угарска влада не допусти својим официерима да могу стати у бугарску војску. Тај лажни глас на то смијера, да на Балкану изазове немир и неповјерење против Аустро-Угарске.

ЦАРИГРАД, 18 јула. — Agence de Const. опомиње да се невјерује претјераним гласовима о боју што се у недјељу задио у јерменској цркви. Поуздано се до сад ништа не зна, јер се свађа десила у најдаљем крају Цариграда, а пошто су затворене четирнаест ради барјама.

Неки овд. консули добили су донеше, да је у Меку колера, те од 13 бошњака помуру 7. Отоманске власти чине све да помор престане.

БЕРЛИН, 18 јула. — Norddeutsche Allgem. Zeit. јавља, да ће принц Хенрик (Царев брат) и принц Алберт од Саксен Алтенбурга пратити Цара Вилхелма у Русију.

ШПЕЛ, 20 јула. — Јучер је било овдје вјенчање Кесареве штери, надвојвокиње Марије Валерије, са надвојвоком Фердинандом Салватором. Сваеност велика, бјеху сви чланови царске породице, државни достојанственици и сав двор.

ЦЕДА, 20 јула (Рајтер). — Колера је заредила око Меке. Дневно умиру неких 80.

ВАЛЕНСИЈА, 20 јула. — Јучер је у околини умрло 18, у граду 4, од колере.

КИЛ, 20 јула. — Увјеравају, да ће флота за маневре пратити Цара Вилхелма, 14 августа, кад пође у Русију, до Ревала.

МАДРИД, 20 јула (Ажанс Ава). — Колера отима мах у покрајини Валенсији.

ЦАРИГРАД, 20 јула. — Предаја берата двијема владикама бугарским биће брзо иза бајрама. Писма су готова само да се опреме.

Прије свог двомјесечног допушта, имао је Нелидов јучер опроштајну аудијенцију у Султана. Том приликом је, мало друкије, поповио замјерке које је Иванов прошле недјеље учинио вел. Везиру, ради бугарских владика. Како Agence de Const. дознаје, Султан се задовољио увјерењем, да берати бугарским владикама нијесу непријатељски против Русије, јер тим се одобрава само оно, што је Русија навиком потпомагала. У осталом Султан је био много милостив.

Инглески вел. посланик Хуајт није кренуо у Лондон.

ИЗ НОВИНА.

„Одјек“ од 10 јула доноси ове:
РЕВОЛУЦИЈЕ

донесене на Главном годишњем скупу Народне Радикалне Странке, држином 8. јула 1890 г. у Јагодина.

I

Годишњи главни скуп Народне Радикалне Странке одобрава досадашње држање и досадашњи рад Владе у питању о извозу свиња из Србије у Аустро-Угарску. Цијенећи сву важност добрих пријатељских односа између Србије и сусједне монархије, и желећи да се ти односи одрже и развијају, годишњи Главни скуп Народне Радикалне Странке позива владу да и даље учини све што доуштају интереси и достојанство Србије, да се овај спор повољно ријешити. У случају ако сви напори владини у томе смислу остану узалудни без њене кривице, Влада може рачунати да ће народ српски вољно поднијети све жртве које буду потребне да се очува достојанство Србије и њезина економна независност.

II

Годишњи главни скуп Народне Радикалне Странке умољава Владу да својски настане да Висока Порта да Србији праведну сатисфакцију за убиство нашег вице-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

Њеном Царском Височанству
ВЕЛИКОЈ КЊАГИЊИ

МИЛИЦИ НИКОЛАЈЕВНОЈ

НА РОБЕН-ДАН 14 ЈУЛА 1890.

Дан рођења Твога
Соколици сива,
Цијелоје Српству
Надање уљва:

У којему стоје
Свакопрсни знаци,
Да ће њему љепши
Постанути данци!

И да ће му срећа
Засијати нова,
Са Твојим накитом
Дома Романова!

На нам живи дуго
О, Небесни створе,
Који освијетли
Србинове горе!

И што створи слогу
Међу Словенима,
Докле овог свјета
И народа има!

Радоје Црногорац.

Над гробом командира

и

КАПЕТАНА КЊАЖЕВСКЕ ГАРДЕ

БОШКА МАРТИНОВИЋА.

Ка' вријеме, што 'но брзим,
Неповратним тече током,
Тако подла, гадна завист
Срба праги својим сноком.

Ка' да ју је црни пака'
За Србина само слио —
И да му је досуђена
Да би под њом вјечно био.

По примјеру невременог,
Ненаднога твога гроба
Међ' Србима још одавњог
Све овако бива доба.

Тако Србу са жалосићу
Сваки тренут доба тече,
Истина је -- што за тебе
Ко те знаде свако рече:

Да би дяка рода свога
И племена перјаница,
А поносне Црне Горе
Крилат ора, сива тика.

Који нигда зна нијеси,
Уморити крила своја,

Ни у каквој мушкој муци
Ни у срједи љута боја.

Ал' ти судба не допусти
Да у љутом паднеш боју,
Него клета завист подла —
Та одапе стрјелу своју!...

Те ти сломи лака крила
Пуна зора и узора!
Смртно рани и обори
Планинскога зелен бора!

Који снагу тек бијаше
У разгранке растурио
И поносом, — врлинама,
Од смртних се узвисио,

Али то је управ оно
Што ти живот скрати чили,
Те за тобом српски јунак
Ка' за својим братом цвили:

Леле Бошко! О узоре!
Доба нашег и времена,
Душа наша за тобом је
Као муњом поражена!

Јер и вијек по којег
Таквог једва орла дава,
А што ћемо осим рећи:
Нека ти је вјечна слава!

Видан Отовић.

СРПСКА КУЋА У ЦАРИГРАДУ *)

У цариградском предграђу „Емирпапу“ подигнуте су многе дивне и господске палате крај саме обале лијевога и чаробнога Босфора. То су махом палате турских великана и султанових љубимаца. У гима палатама станују и уживају преко љота само највиши и најугледнији достојанственици турске царевине „све по избор наше и везири“. Тамо се и досад није могао да насели ни најбогатији грчки банкар, јер сви Турци вишега реда „не бегенишу“ да приме у своју средину „џаура.

Па ипак на дивно и големо чудо, налази се и данас у сред тих турских палата и један српски дом, — једна ваистину српска кућа. И та српска кућа између палата турских паша и везира може бити да је и једна од најљепших и највиђенијих. Од Златнога Рога па до Мраморнога Мора, једва да има тако господског дома као што је та српска кућа. То је овај царски дар, којим је Његово Величанство Султан Абдул Хамид одбарио Књаза Црне Горе Николу I. И тако је постала из турске везирске палате једна српска кућа у Цариграду.

Турци говоре са великим поштовањем о тој палати и кажу: то је „Карадаг-Конак“, а то значи црногорски двор. Код Турака се у опште много поштују Црногорци. Ријеч „Карадаг“ за Турке је доиста омиљена, али у исти мах они и много полагају и на црногорско пријатељство, и

*) Биоградска „Српска Независност“ довршила је ова чланака под горњим насловом, у којима је двор Његова Височанства, нашег Господара и Књаза, у Цариграду, потанко и љепсо описан. Ми преносимо сав тај опис надајући се, да ће се и најширем читаоцима свијести. Ур.

копела у Приштини. У случају да Висока Порта одбије ову сатисфакцију, скупи оставља униформности Владе, да пађе начина којим ће се задовољити увиријено достојанство српске државе.

III

Главни скуп Народне Радикалне Странке, сматрајући да је политички дио свога програма у најглавнијим тачкама остварио, те да је сада одма на реду извршење оног још важнијег дјела, а то је економско унапређење и преображај у нашој држави, доноси:

ОВУ ОДЛУКУ:

1. Да се влади обрати најозбиљнија пажња на унапређење и развијање наше пољопривреде;

2. Да се свима силама кућевна и занатска индустрија, унаприједи и усаврши.

3. Да се развије фабричка, пољопривредна и рударска индустрија, како би се на тај начин створили услови за самосталан економски живот и развитак народа српског у Краљевини Србији.

Укупи економски, привредни и индустријски развитак да носи на себи карактер народне удружене снаге.

За циљкупили помет народног благостања да се обрати нарочита пажња и на трговину, као моћно средство за циљкупили земаљски промет отварањем нових средштва, пијаца, берза, трговачких комора и т. д.

IV

Разумјевајући и цијенећи по њиховој правој важности све прилике, које нашу земљу окружују, Гл. скуп нар. рад. странке доноси оваку:

ОДЛУКУ:

Ставља се у дужност главноме одбору радикалне странке да у договору са свима патриотима наше земље утврди и уреди „родољубиво удружење“, коме је главни задатак: да српски народ у Краљевини намирује своје потребе од српског рукотворца и српских радника.

Као што је 17 јуна учинио скуп нар. либералне странке, тако је и овај радикални, поздравивши Краља Александра I. увиђењем своје оданости. На то је намјесништво, у име Краљевне, захвалило, у овом као и у оном случају.

Писмо Ригерово бриском „Позору“, којим се прашта од политике, гласи:

„Од неко доба ушло је већ готово у обичај, мене нападати, грдити и свакојачко потворати; ја сам се већ на то навикао па се и не браним, јер савјест ми је мирна и увјерен сам да ће доћи вријеме, бар послје моје смрти, кад ће ме свијет праведно оцијенити. Ипак нећу да кријем, да ми је неугодно било, што су и оне повне које ви издајете, скоро доијеле чланке којима се на мене напада. Ви ме давно познајете, а и ваш лист био је према мени навјек пријатељски. Не знам, ко је тај бриски надринистичар, који смјера на „вође“, као што се рече, а мило би ми било да дознам. Но могу друге мислити по да је наумно, по познатој изреци: „Уклони се да ја ту сједнем“, стјерати моравске водје да заузме њихово мјесто, хоће друге да учини малима, да он изгледа височији. У томе се дабоме морао и мене дохватити. Прво кука тај надринистичар, што је народ одвише вјеровао

вођама те је и њима пошао слијено и без својих мисли и свога рада, тако да се већ и Бисмарк дивно тој организацији Чеха. Па мислите ли ви, да ће нам боде бити кад више не буде те организације, кад не будемо имали управе ни вођа, те кад се наши замухају као поплашено стадо, сваки потрче како се коме свиди, без разбора и управе? Та није ли то од вијекова била погибао Словенима, што између себе бијесу признавали етаријага, што се нијесу знали научити дисциплини, што нијесу били подобни устројити се, те тако поцијепани — по етадоше један за другим под владу Нијемца, који имадоше чврсту организацију и дисциплину и поштоваху заједнички ауторитет. Па ено и свде, и гдје селице, по натову самоодржања, повјеравају се јачим и пекуенијим да их во е. Зар може у народа друштво бити, ако судимо по разуму. Ја овдје не говорим за себе — јер мени је већ 72 године, а наумно сам уклонити се са политичке позорнице — но била би несрећа, кад би тако мишљење овладао у нашем народу, који је са свијех страна опкољен толиким силама, мишљење, да народ може остати без организације, без вођа. Но то је и природна конзеквенца начела слободне и самоодржења, да множина слободним избором поставља људе врх себе, о којима мисли да су најумнији, најподобнији и најбољи прегаоци. У нас никад не бјеше тероризма. Народни посланици бираху своје повјеренике, и виједаху заједно, што да се чини у политици, и све важније ствари рјешаваху се у пуном клубу посланичком. — А зар се може коме замјерити, ако га они које је народ изабрао, истакну као подобнијег, јер су се увјерили да знају прегнути и прегорјети. А такав положај престаје и ванштину је тежак, а не носи ништа чим престају оне врлине, јер посланици, тек вите да онај није дорастао свом положају, бирају другог и бољег. Ако је дакле управа нашега народа била рђава, ако су управници гријешили, то је била кривица и несрећа самога народа и његових изабраника, али што није родно бољег главарца, или што бољег није знао ваћи у својој средини. И у једном и у другом случају мора се народ задовољити оним, што му они изабраше, које је имао и изабрао. Појемци веле: „Сиротиња вари водом“. За што наш народ нема бар десетак Наполеона, Бисмарка, или Кавура? Бојка ви вјера, мени би мило било, а гада му не би требале такве Згебе, као што смо ми. Но права је лудост, бачати кроз прозор соуде и фиорине, за то што немамо хиљада и милиона, па се чинити, као да их имамо или бар као да бисмо их могли сваки час имати. — То важи и за вас тамо у Моравској. Празак (б. мим. израч.) био је уман и добар вођа, а кад се он уклонио, нијесте добили бољег, и ако је Шром добар и mudar човјек. На кад би се и овај уклонио, имате ли много таквих људи, који би га могли замјенити? Гдје су? Ако се који оженио с Немцима те с њом њемачки говори, или ако узети коју њемачку реченицу, која му је лебно пала на памет, за то још може бити добар Чех. У мојој кући тога и ма, но ако се у вас деси, не треба то тако пошријекло осуђивати. Занета је срамотно и непромишљено, говорећи непрестано, као што чине Младочеси, да ми на задужења, да падамо из погрешке у погрешку, да нијесмо навојевали никаква усјења, све кривица м вођа. Често сам чуо Пољак

један узан „кеј“ раздваја палату од мора. Црногорски двор заузима око 600 метара е лица. У средини ограђен је лијеном гвозденом бијело објојеном оградом. Ту је и гвозена каница, кроз коју се улази најпозорије у банту, а одатле се иде у палату. При уласку у палату долази се на веранду, којој саобе стране воде широкe стене нице од бијелог мрамора. Из „веранде“ прелази се непосредно у један пространи салон, који служи као предсобље. По самоме простору тога предсобља види се да је ту становао госа Турчин највишег реда и да су у његовоме предсобљу стајале многе слуге и девице као и у самоме цареву двору. Лијево и десно од тога предсобља налазе се по два салона. Оба салона е лијево стране гледају на море, а друга два е десно стране имају изглед у банту. И у предсобљу и у салонима види се најјасни ракоши. Најдрагоцијенијим персијским ћиламом застрвен је патос. Уз гаче товане зидове намјештени су многи мањи и већи стаклени и од махаговова дрвета ормани. У средини првога салона, е лијево стране, стоји елегантна софра око које су намјештене четири велике и позлаћене изеловачке (фотели); пада том софром висп богати волелеј (ауестер) од кристала е 40 свијећа, које стоје нагло у два реда. Ту је по својој прилици била дворница за аудијенције, а томе и дан дане слушки. У њој је примао ви ове госте и посјете књажев опуномоћени министар и ванредан поелиник у Цариграду г. Ђавро Вуковић, онај исти који је недавно био и у Београду у походама. Близу прозора ове дворнице налази се један „диван“ од зелене свиле и кадифе. Диван је сав украшен позлаћеном дрвенаријом. Са тога ме-

говорити, како нема примјера у историји, да је који народ за 50 година толико напредовао колико наш; и наши највиши противници међу Нијемцима, као Хербет, Руе и др., признају наш величанствени народни, политички, просвјетни и привредни напредак. Како суде моји највиши непријатељи о моме раду и усјењу, о томе нећу говорити. Само слијенац и залац може порицати велики и свестрани напредак нашега народа; натражак ће, ако Бог да, го увидјети. Но пошвени и разумни родољуби не би то смјели понављати, ни допустити да се питања. Молим вас да примите ово као од искреног пријатеља и да промислите, да се ништа не може изградити без организације и управе, и да није наметно, грдити и бацати оно што имам, док немам што боље! Примите мој пријатељски поздрав.

М а л ч, 12 јула 1890.

Ригер

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Ц е т и њ е, 20 јула

(Помен) Јутрос у 10 часова, као на дан смрти Великога Војводе Мирка Петровића, Ода нашег Узвишеног Владоца, држала је у саборној митрополитској цркви годишња заупокојена молитва и парастос. Чинодјествовао је Великореовентели Г. Митрополит, уз припомоћ свијех цетинских свештеника. На божјој служби били су: Њихове Свјетлости Пријестолонашљедник Књаз Данило, Велики Војвода Зетски и Граховски Књаз Мирко, Књаз Петар А. Карађорђевић Свијетле Кнегиње Јелена и Ана, и Вел. Вој. Госпођа стана, Г. Г. министри и чланови Великог Суда и велики број побожних и оданог народа. Сви се Свевишњем Богу помолше за племениту душу Великог Војводе, којем нек буде док је Црне Горе вјечна памјат.

(Сажаљење.) Министар војни, Г. војв. Илија Паменац, примио је ово писмо из Србије:

Господине Министре!

Глас да је Бошко Мартиновић погинуо, потресао ме је до дна душе моје. Послје више од 20 год. држећи у живој усомени мој 4½ годишњи живот у Црној Гори, задржао сам у памети, поред многих других драгих успомена, и њега као најбољег мојег ученика у науци војној. Исто тако познавах га и као најваљанијег и међу Црногорцима најпоштеннијег Црногорца, украшеног у рођеним врлинама храбрости, те могах да оцијеним тај тежки губитак, који је провјетла крвничка рука мучки произвела.

У њему је изгубио Свијетли Господар

каног дивана види се цијело море чак до малоазиске обале. Са те мекане почивке гледа поематрач и на дивљу игру бурних таласа, који запљескују обалу крај палате. Још су и два велика огледала са златним оквиром у истој дворници, једно спроћу другог; а пред сваким огледалом стоји на маломе орману по један позлаћени сахат, који показује вријеме, један по јевропски, други по турски. Сахатови су у стакленомзатвору.

У једноме углу исте дворнице стоји мали округли астални од мрамора. Око тога астална намјештена је шест столица са високим наслоњачама, које су од структурских вјештака дивно израђене. У сусједној дворници скоро је исти намјештај близу прозора и двије постеле са свиленим покривачима и меким душецима. Онај који се одмара у тим постелима, може да чује како море удара у брегове, и тако слушајући игру таласа, човјек се заљуља у тихи сан. Ту се богме елатко спава, о томе нико и не сумња. Турски великаши, ако ништа друго, оно створени су да уживају. С тога они и дижу своје дворе на оваким дивним мјестима. Ту пролазе хиљадама бродова сваки дан; ако рачунају и мале лађе, — „кајици“ и чамци, онда још и више. Цно Босфор одатле може да се прегледа. Азијка обала је Емирџану са свим близу. Ко зна нијели негда и Ђуприја елпапа Кеосееса стајала на томе мјесту; — у онште се до данас још није констатовало, гдје су стајале „Сестос и Абидос.“ Ну поематрање историских догађаја на овоме мјесту одвело би ме и одвише далеко. С тога скрећем са тога пута и обраћам опет цијелу своју пажњу „Српској кући у Цариграду“. По самоме своме постојању вреди палата књаза црногорског у

вјерног и поштеног служитеља, јуначка кућа Мартиновића своју перјаницу, а одабрана гарда свога храброг и дичног команданта.

У исто вријеме, уз сву жалост мило ми бјеше чути, да је храбри Мартиновић затворио очи својоме крвнику ма и у једну уру прије него своје; зато кличем: Слава му и вјечна му памет!

Придружујући се свијем знацима и бољим учешћем у тузи за покојним Бошком, ја вас молим, господине министре, да будете тумач мојих братских осјећаја.

Чет ми је назвати се ваш, са особитим поштовањем,

Ђ у п р и ј а, 10 јула 1890 г.

Алекса Ђорђевић
капетан I. класе.

(Из цркве.) Како смо извијештени, ономад у јутро 19. о. м. било је свечано освешћење нове саборне цркве Теклицке тоју је о своме трошку у Илијинск и до подигао г. војвода Ђуро Матановић. Освешћење је учинио Високопреосвешћени г. Митрополит Митрофан са својим духовенством. Послје освешћења равно у 8½ сати отпочета је божанствена служба, на којој је изговорено многољететвије за Његово Височанство Господара Књаза и Књагињу и за цно Владајући Дом, а послје причасне говорио је г. Митрополит бесједу, о подигнућу овога светога храма Божјега.

Освешћењу и служби присуствовала су сва братства Текличка, као и браћа Матановића, који су дали обилату гозбу како духовенству тако и свему присутноме народу.

При обједу напили су здравнице Његову Височанству Господару преосвешћени г. Митрополит и војвода Ђуро Матановић који је поређао у дужем говору неуморни труд Господарев, као и очинску бригу о благостању свога народа. На то је присутни народ клицао: живи, живио!

Послје обједна г. Митрополит са војводом и свештенством вратили су се на Цетинје.

(Мановра) Овијех дана тобције I бригаде имали су вјежбање са топовима. Општи покрет вјежбања испао је успјешно на потпуно задовољство.

Јуче 19 о. м. у присуству Његова Височанства Књаза и Господара и Његове Свјетлости Књаза Нашљедника, преједника Министарског Савјета и министра унутрашњих дјела Г. Божа Петровића, и к. аустријског посланика Г. Т. витеза Маликовића, војног ми-

ако ма који јевропски поданик то занета Црногорац има и части и поштовања не само у Цариграду него и у цијелој Турској од „Багдада до царевих прата“. Сипони Османови умију да цијене и да поштују онога, који је у јуначком боју преи у црн борни се против њих. С тога и нема ни једнога Турчина, који би био Црној Гори противан или јој завидан на Цареву дару. Сваки Турчин признаје јуначтво Црне Горе, и етога су Црногорци у турској земљи боље примљени, него ма који други народ. Позната је ствар, да је Књаз Црне Горе неке године био примљен од Султана са тако необичним почастима, као што их добијају само суверени великих земаља. И данас је црногорски консулат објект највећег респектовања. Тако цијене Турци свога храброг противника од год. 1876 и 1877. „Карадаг Конач“ у Цариграду је и поштован и добро виђен не само од стране Турака него и од Грка и Јермена, Француза, Инглеза и разних других народа тако званих „Френка“ Јевропљана. И само једна Аустрија завиди Црној Гори на онакој лијепој палати на Босвору. Велика држава Аустро-Угарска није у стању да набави у Цариграду онако дивну летњу палату, као што је и ма малена али храбра и поштена Црна Гора. У Цариградској дивној палати Књаза црногорског огледа се уједно и војничка част и јуначка част цијеле Црне Горе. Такав дар Султан не даје свикоме. Тако величанствени дом могао је добити на дар само онај који је јуначки мегдан дијелио са првим борцима турског царства.

Палата црногорског Књаза у Емирџану лежи уза самоу морску обалу. Само

Идући кроз разне коридоре од сувога мрамора, долази се у триезарију. Ту је намјештена богата софра. У сред те софре стоји на сребрном постаменту фина порцуланска ваза, а у њој ки дивнога цариградског цвијећа. Свуд је цвијеће лијено, али веле и говоре људи, да је цариградско цвијеће најљепше. Да ли је то баш у ствари, не може нико позитивно тврдити, али кад је цало моје око на ону киту, што краси софру Књажеве куће, учини ми се и самоме да је цариградско цвијеће најљепше на свијету. У триезарију, у онште, све је солидно и елегантно. Ту се може почастити и до

диистра. Г. Војв. Пламенца и министра
двостраних дјела Г. Гавра Вуковића,
а под командом командира топништва
бригаде Г. Стева Врбице.

Испод „Белведера“ намјештен је
био један велики топ којим се гађало
на 3000 метара даљине пут Цеклина.
Најрије пробан је овај топ колико
може у даљину бацити и пребацио је
преко 7.000 метара. За овим се гађало
у „пешан“, који је сваког метка остао
у дим. Његово Височанство Књаз и
Господар није давао ни командирима
нити официјерима, да гађу, него само
простим војницима и то по коцкама.

Миљина је било чути кад рече ви-
тешки Књаз једноме од официјера, који
је нехотице нешто проговорно једном
војнику кад је пишано:

„Уклоните се даље, јер вас нећемо
у кутију држати кад буде вој, него у
диг и огњ, па ако погинете нека и
војници сами знаду наставити борбу.“

Исто је било миљина чути витеш-
ког Књазу кад рече при шаћењу јед-
ном војнику:

„Брже, пам, јер 10.000 војске са-
крило би се док се ти наредити.“

Свијетли Нашљедник погодио је
„пешан“ на општу радост присутних.
Кад је Свијетли Нашљедник пишано
примакао се био командир Врбица уз
њего, на које Господар рече: „Отсу-
шите командире, нека сам Нашљедник
то ради као и други Црногорац.“

Најпослије витешки Књаз захва-
лио је командире, официјере и свијем
војницима на успјеху, и наредно је
да се војницима даде пиће.

Видје је био и Митар, син пок. Бо-
шка Мартиновића, који је у Италији са
одличним успјехом положио испит офи-
церски од артиљерије. Радост је било
виђети при овом топу младог официјера
са школе италијанске.

Тобцијски главари телеграфисали
су у Никшиће своје бригадиру Гови-
Јову Мартиновићу, како им се пока-
зао похвалан успјех на задовољство
витешког Господара и њихово.

Другом денешном јавили су, како
их је витешки Књаз почастио пићем
и да нију у заравље Господарево, бри-
гадијерско и свијех катунскијех тобција.

Одговор бригадира Г. Јова Мар-
тиновића на телеграф тобцијских гла-
вара гласи:

„Радујем се таквом успјеху, дај Боже
да буде још бољи гдје буде витешки Књаз
и Црна Гора захтјевали.“

ИЗ НАУКЕ.

Будућност науке *)

(Нова Ренанова књига.)

Године 1848 Ренан је појавио магис-

тарски испит. Тек што бјеше преживио
дубоку моралну кризу, и тек што се мисао
његова бјеше ослободила од веза, у којима
је свезана била догматика, код Ренана се
бјеше појавила жеља да објасни себи смис-
ао и задатак живота људског, па је на-
љаво прислушавало и изучавао јене што се
је око њега чинило. Догађаји тога бурнога
времена, времена пунога драматизма,
имали су на Ренана дубоки утисак, али га
нијесу завукли у свој врлог. Ти догађаји
дали су му повода да запита самога себе:
не би ли корисније било посветити себо
другој којему раду, а не науци, — да
се озбиљно замисли над питањима, која је
покренио тадашњи живот, па да резул-
тате, које отуда добије, доведе у тијесну
везу са својим општим погледом на свијет.
Резултатом тога труда и јест више наз-
вана књига, над којом се је млади филозоф
трудно цијелих седам мјесеца. Због неких
узрока, које ћемо ниже објаснити, ово дјело
Ренаново појавило се је на свијет тек ове
године.

Из предговора књиге видимо да Ренан
својој књизи даје само историчан значај.
Он је даје на јавност само зато да пока-
же „како је мислио и осјећао млади, изоб-
ражени, човек свршетком четрдесетих
години.“ У „L' Avenir de la science“ доис-
та има врло много глава, које имају чисто
историчан значај; али, заједно с њима, има
и таквих које нијесу изубило свога зна-
чаја и за наше вријеме. На има
и нешто више од тога. Његов опћи
правац, његова руководећа мисао, онај
свијетли и разумни поглед на Божи свијет
и на задаће људског живота, она тврда
вјера у побједу разума, она човјечност у
одношају к људима, које се види на свакој
страници ове књиге, чине Ренана тако
животним и „савременим“ на праг XX
вијека, каквим је био у првој половини XIX
вијека.

Будући историчар „Начела Хришћан-
ства“ тврдо и јуначки говори у овој књизи
о свима питањима, која су га занимала.
Без прдања и завртања развија у свој
поглед на свијет; своје широке погледе на
задачу науке, на цели живот, на одношаје
опшества и личности. Осим тога дотакао
се је, као за пут, многих другостепених
питања, која, такође, играју велику улогу
у животу личности и друштва. Као човјек,
дубоко искрен и строго тачан, он гледа
на ствари врло озбиљно и тражи да тако
поступају и други људи. За њега је озбиљ-
но све што се догађа у животу људском,
за то се гнуша онијем људима који површно
на то гледају, те веди да најје право
називати такве људе скептицима, нити
такве погледе скептицизмом, него их ваља
називати глупацима, а њихове погледе глупош-
ћу и ништавилом. Скептицизам, као систему,
он разумије; али онај модерни, плитки,
скептицизам у који је, као у модерну
огртачу, заогрнут најгрубљи видиференци-
зам он држи за страшило, од којег
може свијет много страдати. „Живјети,
каже Ренан, не значи пливати по
глаткој и пријатној површини
свијета берући, по њему ци-
јеће задовољства, него значи:
надати се, љубити, уздићавати
се и чинити добра дјела.“ Он иде
још даље, те вели да циљ живота није ни
у томе да човјек просто зна, осјећа,
уображава, него да тежи к својој умној

*) Erneste Renan „L' Avenir de la Science —
pensées de 1848“ Calman Lévy, éditeurs. Paris 1890.

Елем видио сам већ и описао три-
зарију или иначе „салон за јело“, и сад
полазим даље кроз разне елегантне кори-
доре, па долазим у једну повећу одају, из
које се гледа у асону банту. И та одаја
има најбогатији намјештај. Неколико око
дувара понамјештени су мекани „дивани“.
Лијена два астала са фотографијама, један по-
лијелје, једно огледало, један орман и је-
дан позлаћен сахат представљају угодни
намјештај ове одаје. На високим прозорима
више завјесо од тошког „Дамаста“. Те
скупоцијене завјесе закатене су о позлаће-
не облице, а кроз отворене прозоре улази
у одају мирисљави ваздух из дивне Кња-
жеве баште. Ова одаја изгледа ми као
„соба за пушење“ — или као фамплијарни
„салон за конферацију“. Покрај ове одаје
налази се један повећи салон, који је и-
сто тако богато украшен као и прије опи-
сана два салона. Враћајући се из овиј ода-
ја у прије речени коридор, долази се с де-
сне стране у једну одају која лежи уз
саму тризарију. Ова одаја је сва од мра-
мора. Патос, дувар, па чак и плафон, све
је од мрамора. Само један цигли прозор
пушта свјетлост у ову мраморну одају.
Ту нема никаква другог намјештаја, сем
цигло једно канапе од коже. Уз дувар сто-
је мраморне чиније. У те чиније тече би-
стра кристална и хладна вода са планине.
То је „одаја за умивање“. До те одаје
налази се и „хамам“ (турско купатило).
Кад се из купатила излази, онда се одмара
у „одаји за умивање“. Уједно је та одаја,
пошто је у непосредној близини тризарије,
служила негда и за то, да се Турци у
љуби по њиховом обреду, прије послје
јеља, и умивају. Тако од прилике изгледа
ова српска палата на првом спрату, а

и моралноме савршенству: к томе „да
смјести у себе једновремено и осјећаје,
који удну живот у вјештачке производе,
и бистрину и дубину погледа научењака
и филозофа.“ Ренан признаје да је такво
савршенство живота могуће само за висо-
кодаровите људе. „Живот је тако уређе-
н, говори Ренан, да наши савременици морају
пријед свега бити вјештаци (артисти),
пјесници, учењаци; да стварају за себе
свијет и да се, тако рећи, затворе у њему.“
Али баш због тога он особито удара на
незгодности таквога живота за усапшвање
личности.

Посље тога Ренан прелази на задаће
науке, па говори да се противи онијема
који придију науци чисто утилитаран зна-
чај; а тјешни оне који се боје да науку не
задави наш материјални вијек, и да не
згину у њој умне и моралне тежње. Он
се саглашава да наука мора служити чо-
вјечанству, и радити за његово добро, као
што је у томе правцу већ много и учи-
нила; али не може допуштити да се задаћа
науке састоји у томе да ради само на то
да живот човјека папуња разним удобно-
стима и уживањима, него више у томе да
пријени загонетку бића, да об-
јасни човјеку њега сама, да му
поможе створити јасан и рационалан по-
глед на свијет; да изради тврда и одре-
ђена увјерења, без којих није могуће жи-
вјети правим човјечанским животом; да
му објасни рационалне услове опстанка
човјечанских друштава; да се уреди чо-
вјечанство на научним начелима. Ренан
тврдо вјерује да човјек неће никада живјети
само материјалним интересима, него да ће
умне и моралне потребе код њега бити
тако силне, као и жеља да задовољи свој
глад и жеђу. При томе Ренан говори још
и то да људске радње, које иду на то да
обезбједе човјеку материјални опстанак,
имају готово свагда и интелектуални зна-
чај, будући је материјално благостање
врло потребан услов за умно и морално
унапшавање човјека. Човјек, који је
осуђен да се вјечно труди за материјалне
потребе, осуђен је и на вјечно ништавило.
За то би једна од највећих заслуга за
развиће човјечанскога ума било кад би се
нашао начин да се даде свакоме добро
материјално стање, јер се ум човјеков
може свестрано развијати кад буде пот-
пуно слободан од материјалних невоља, које
га понижавају и задржавају његово раз-
виће.

Но не гледајући на то што Ренан
даје материјалноме благостању тако велик
значај, он опет тврди да се главна задаћа
живота људског не састоји у томе да
човјек што комотије проведе дане живота
свога, не у томе да „много мисли и
много љуби“, и да свијема силама тежи к
пуноче савршенству. По томе сваки здра-
вомиселни човјек мора да бира за себе
такву радњу, која најбоље одговара њего-
вом идеалу. „Кад бих нашао какво зани-
мање дивније и узвишеније, него што је
занимање науком, ја се не бих ни мало
зауставио пред промјеном цијелога мога
живота, говори Ренан, па и може ли бити
другојаче? Зар може човјек добровољно
примити на себе такву радњу, која је мање
узвишена од других? Зар може човјек
прибројити себе к рутини људској, кад је
живот наш тако кратак и кад се часови,
које изубио за умно и моралну наследу,
ничим не могу замијенити. Одовуда долази
и она туга, која влада насцем „L' Avenir

дружи спрат је скоро по истој симетрији
и на исти начин намјештен. До другог
спрата долази се дивним и широким сте-
пеницама од „сухога“ мрамора. Те степе-
нице покривене су по средини уским фи-
лимом од црвеног скрлета. На дуварима
свију коридора (ходника) стоје многа ве-
лика и дивна огледала. Испод сваког огле-
дала има много цвијећа у порцуланским
лонцима и дрвеном посућу. Кроз широке
ходнике Књажеви двора не иде се никако
дрвчије него као кроз дивну банту. Мири-
шљиви ваздух прима посјетнике овога
красног мјеста у свој пријатељски и дра-
жесни загрљај.

Са горњега в доњег спрата прелази
се премо дугачког коридора у другу поло-
вину двора, т. ј. онамо, гдје су некад жив-
јеле госпође (хануме) пређашњих власника.
То је тако звани „харем“. Из обзира на
деликатну природу ствари морам да оду-
станем од описивања самога „харема“. Да-
нас се већ и тај дио палате преспредруго-
јачавао по српском обичају садашњег гос-
подара ове дивне куће. Уза сами „харем“
има мала, али одвећ дивна баншца, која
је такође одијељена од велике баште. Та-
ко је захтијевао турски обичај. А сад већ
по нашем обичају дружије стоји то мјес-
то. И мушким посјетницима данас је
дозвољено, да уђу у то пређе забрањено
одјељење. У српској кући у Цариграду,
заједно са негдашњим харемом има до
стотину соба или одаја. То је у потпуном
смислу један лијепи и достојанствени дом,
којим се сваки Србин може да поноси.

(Саршће се).

de la Science“, при помисли на глупост и
незнање масе народа. Ренан не може
никако разумјети како један изобразен
човјек може равнодушно гледати на народ,
у којему нема тако званог умнога живота,
и на то што је већини човјечанства оне-
могућено користовати се највишим добрима
живота људског. Њему се чини чудновато
како један богат човјек може са слашћу
уживати своја блага, гледајући свуд око
себе сиротињу, а незнање Ренан држи за
још гору нерепу и од највеће сиромаш-
тине. „Врло је тешко гледати мученика
који физички страда, но још је теже виђети
масу човјечанства, које је осуђено на умно
робство, које се раба, живи и умире без
најмањег знака широке мисли.“

Дакле што се мора чинити при так-
воме стању ствари? Постарати се дати
тој тамној маси народа могућност да се и
она наслађава радостима умнога и морално-
га живота; дати и њој приступ на банкет
просвећене мисли. За то је дужност и
друштво и правитељства да се постара
о умној и моралној развићу људства;
а такође и о побољшању материјалнога
стања свијех својих чланова, те им дати
средства за потпуно развиће свијех њи-
хових сила и способности.

Кад ово буде учињено, онда ће се и
узајамни одношаји чланова друштва људ-
скога много промијенити, и само друштво
добиће други карактер. Кад умни живот
буде доступан за свакога; кад људи буду
познати барем са најглавним научним про-
налазцима, тада ће физички и умни труд,
који сад стоје далеко један од другог,
доћи међу собом у тијесну везу. Писац
„L' Avenir de la Science“ не налази у ово-
ме ништа нижи немогућега, нити новог,
јер умни и механички труд био је тијесно
свезан међу собом још код старих Грка.

Грчка није знала за нашу аристократи-
чко предасудке. Код њих није био ручни
труд тако омаловажаван као код нас. Код
њих је могао човјек бити до највећег
степену благородан и користовати се нај-
вишим поштовањем, а при том бити сиромаш
и занимати се ручним трудом. Професија
(занат) личности падала је пред умним и
моралним достојанствима човјека, те је
професија ваља остала на другоме пла-
ну. Амоније код нас био би на првом мјесту
бременоша, а посље филозоф, а
код њих је био на првом мјесту филозоф,
који је, по околностима, постао бременоша.
И код нас ће, с временом, доћи да се
достојанство личности не пресуђује по
занату, него да ће занат доћи на друго
мјесто, као што је, напр., за Спинозу било
главње стакала. Ако у данашње вријеме
механички труд затупљује човјека то бива
због тога што такав рад прождере цијелога
човјека, не остављајући му времена да
задовољи умне потребе. Умна и морална
достојанства човјекова падају и губе се
пред професијом само онда, кад се ум и
морал човјеков налази на ниском ступњу
развића. Умни, интелегентни, човјек нека
посвети по неколико сати на дан каквој
год механичком труду и његови морални
интереси не само што неће пострадали,
неће ће бити у бољим условима за умно
развиће, него код 3/4 лица, која се занимају
тако званим либералним професијама, које
ждеру све вријеме и, што је још главније,
све мисли човјекове. Ако у данашње ври-
јеме физички труд затупљује већину људи,
то бива због тога што такав труд носи
човјеку све вријеме, а свушње и због тога
што од њетинства нијесу добили никаквога
изображења. Помислите каква би разлика
била кад би људи били познати с историјом,
филозофијом, литературом и кад би могли
разговарати међу собом о предметима на-
уке, — у таквоме случају механички труд
постало би као неким одмором од умне
радње. Може ко казати да никакав физич-
ки труд, над којим би се човјек трудио
само 4—5 сати дневно, не би могао осигу-
рати човјеку материјални опстанак; али
Ренан одговара да је то могуће у свакоме
добро уређеноме друштву, ће се машине
употребљавају не за то да се њима замијени
работник, него за то да се работнику
олакша труд, и да се скрати вријеме ра-
боте. У оваквоме случају врло би мало
било потребно работнијех ура за работни-
ка, па да се задовоље и личне и општенствене
потребе.

„Све ово, говори даље Ренан, може
се показати, коме год, простом клашњом,
али мене се свакојача чини да је врло
могућа таква веза међу умним радом и
професионалним трудом. У данашње ври-
јеме спољашња занимања отимају дио
човјековог живота, а остављају врло мало
времена за умно усапшвање, па и кад
би човјек тежио за њим. Због тога оно што
у животу мора стојати као циљ човјечанскога
живота, што мора бити прво, бача се на
друго мјесто. У будућности пак мора бити
другојаче, т. ј. старање о моралноме и у-
мноме развићу стојаће на прво мјесто, а
професија ће одскочити на друго мјесто.
Тада ће се над науком трудити не поје-
динци, него милиони људи, који ће заје-
дничким силама тежити к рјешавању за-
све човјечанство важних питања. Човје-
чанство, пошто постане научно, јуначки
ће јуршити напријед да тражи истину
каја се од њега крије.“

Овако је мислио и осјећало млад, избражен, човицк свршетком четрдесетих година. Оваква је основна миса већине глава нове Републике. Пошто је написао ово дјело Академија га је послала на осам мјесеца у Италију, која је, како и сам признаје, произвела на њега велики утицај. Утицај који је добио у Италију издирала су из његове главе оне дивне осјећаје, који су се могли створити у његовој глави под утицајем догађаја, који су се догађали у његовој рођеној земљи. Там се је он упознао с' таквим друштвеним уређењем, с' таквим животом, у којему маса мла служи потребним условом да се добије најистинија миса добра. Там се је упознао с' олигархијом учене аристократије, коју он проповиједа у даљим својим сачињенима. Кад се је вратио у Француску Републику је нашао да његова књига не одговара времену, те је и ријешено да је не даје у штампу. Неколико глава штампана је по часописима, а остало оставио је у сандук, не је почивало све до ове године. Читаву рад своје младости нашао је да се је у свари мало промијенило од онога времена од како је почео слободно мислити; јер и сада вјерује у прогрес науке и разума и у то да само наука може побољшати жалосно стање, у којему се налазе људи на земљу. Још каже да је за ове четрдесет година прогрес одно општем путем „како је он предеказао.“

С рускога А

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

О КОЛЕРИ.

„Предуприједити болест — дужност је љекара, а лијечити иста, његов је виши обавез, више назначење.“
E. Langbehn.

У вези с' овим, што сам рекао у прошлоте броју овога листа о колери, данас ћу пребројити нове цутове и нове жртве те болести. Као што је познато, становници села Шубола-де-Ругат оставили су сви до једнога своје сеосце на се разбјежали околином. По њиховим стопама ишла је и колера очевидно с' тога, што је међу бјегунцима било заражених, који су остављали путем кад и у њему клицу заразе на тијем путем заражавали ваздух у околини.

Тако дакле, давно примјећени факт, да се зараза ова носи по саобраћајним путевима — потврдио се с' нова с' свом жестином неопориве истине. Градић Монтичелве опустео је, с' тридесет села колера се распростира на педесет, примичући се столица провинције т. ј. Валенсије. Процenат заболелова и смртности од доба пољедљиве извјешта, угројно се је. По пољедљивој вјешти, љевари се сложили у томе, с' ће зараза морати продријети у Валенсију, а буде ли ово, она ће жељезницом брзо обиграти осталу Шпанију и Јевропу. Ова пољедљива је на одреду, све државе јавно или тајно издаде с' строге наредбе, како би се у колико је могуће зарази стало на пут.

Тако стоји на западу, но и са истока у Техерану, Гамаданском, Курманшахском и Курдијанском округу у продужењу и ме јавља се колера, и ако спорадички, али престајала није. Руска влада послала је била тамо д-р Бабајева и тек што се вети вратио у завичај и из Тифлиса обрадовао свијет, с' се зараза већ са свијетом петријебита, кад у исто доба долази глас, да је у Курдијанском округу, у селу Јусуф Там, изненадно умрло седморо чељади. Становници, добро познати са овим злом, разбјежали се, оставив некретне жртве чак и не укуване. Подробнијег извјешта отуда немам још, зна се толико да се смјели д-р Бабајевснова враћа у Персију.

Међу богомољцима око Меке било је исто неколика случаја колере, но глас, да је њом истријебљен читав један варван — до сада се није потврдио.

Све ове вјешти, она могућност, да и ми непријатеља видимо на вратима, гониме, да речем двије ријечи о Подгорици, једном од највећих нашијех мјеста, а ова остала ће из тога виђети — како не треба чинити. Данас је у Јевропи мода на изложбе и кад би нешто било, да се изложи све оно, што људи одбадују, нас кад, она нечистоћа, ја сам тврдо увјерен, да би бар у нашој земљи Подгорица узела пазу првенства. Читава стара варош од Рибнице до Љубовића с' једне и од Драча на до суднице с' друге стране, није друго до велико буњинге, велики магацин сваке нечиести. Овога прољећа ја сам обилао све наше вароши, но није се турски „рахатлук“ не види тако јасно као у Подгорици, а није санитарне мјере ни јесу толико од потребе као у Подгорици. Варош је лишена зеленила, тога димњег апарата сваког повнијег мјеста, народа је у њој на маленом простору и сувине много околина велика, температура висока (у току минуле неђеље средња темп. 32° R у хладу)

— све дакле што је потребно, да се епидемија може родити и с' успјехом развити. У томе нас још боље увјерава то, што је уравањ воде после потоље кипе како у ријекама, тако и у биетијернама као на миним.

Кад је потписани дошао, да сваку пра тифозну епидемију, предочи је све, што горе наведенох, и органи власти су послали неколицину својих суграђана, који су и обилаи Подгорицу, нашили и испричали ово, што и ја испричах — на је на томе и остало, све је опет „рахат!“ Ра зумије се само по себи, да је борба с' епидемијом у таким приликама мучна, а буде ли веће епидемије и не могућа. Ја не знам шта управо чекају грађани у Подгорици, ко ће да прегне чистити по њиховој сопственој кући ако не они сами?! Херкулеса нема, да уложи чистити и ову Лутијеву кобушну, а ако би нас у оваким приликама застала немала гошћа из Шпаније, живу организовану природу колерне епидемије неће моћи удржати ипаква стража, ипакви кордуни. Што учините, учините те за себе и за друге, а позно кајање ваљати нам неће.

Ковачевић.

Књижевност.

Извјештај о вишој дјевојачкој школи српске православне црквене општине сомборске за 1889/90. школску год. саставио: Никола Ђ. Вукчевић, школски управитељ. Издао православна српска црквена општина Сомборска. У Сомбору. Штампано код Ф. Витермана. 1890.

ПРОСВЈЕТА

Биоградске „Српске Новине“, од 10 јула о. г. доноси у свом службеном дијелу овај извјештај:

Његово Величанство Краља Александра, у присуству Његовог Величанства Краља-Оца и г. г. Краљевских Намјесника, положио је од 21 јуна до 8 јула закључно годишње испите из ових предмета:

1. Науке хришћанске. Предавао г. Архимандрит Фирмилијан, један и по час недељно. Успјех одличан.

2. Српског језика и историје Срба. Предавао г. Љуба Ковачевић, професор Војне Академије, четири часа недељно. Успјех из српског језика: врло добар, из историје Срба одличан.

3. Науке о оружју. Предавао г. Дамјан Врђић, артиљерски ајор, један час недељно. Успјех одличан.

4. Математике. Предавао г. Срећа Стојковић, професор I биоградске гимназије, четири часа недељно. Успјех одличан.

5. Опште историје. Предавао г. Степа Довчевић, професор I биоградске гимназије, три часа недељно. Успјех одличан.

6. Физике и Хемије са Минералогиијом. Предавао г. Сава Урошевић, суинспектор Велике Школе, два часа недељно. Успјех из Физике: одличан; из општег дјела Хемије и Кристалографије: одличан; из специјалног дјела Хемије и Минералогиије: врло добар.

7. Латинског језика. Предавао г. Јован Ђорђевић, професор Велике школе, три часа недељно. Успјех врло добар.

8. Француског језика. Предавао г. Магру, професор Велике Школе, три часа недељно. Успјех одличан.

9. Њемачког језика. Предавао г. Рензер, учитељ у протестанској школи, три часа недељно. Успјех одличан.

10. Инглешког језика. Предавао г. Љуба Неђић, професор Велике Школе, један час недељно. Успјех одличан.

Гувернер

Његовог Величанства Краља

Д-р Докић.

УСРДНО ЗАХВАЉУЈЕМО

Г. Г. љекарима: Светиславу Симоновићу, Петру Мљанићу, Року Мишевићу, Пају Лукићу и Новаку Ковачевићу, који се најусрдније заузимање у више пута, да нашу несаборављену МИЛИЦУ излијече; а особито г. Симоновићу. Негијем путем захваљујемо и нашијем пријатељима Вукотићима, који су имали много труда око сахране и примања жалбеника, тако и нашијем рађањима и комшијама, коју су похитали на Чево, да учесвују при сахраани.

Орја Лука, 10 јуна 1890.

Сава Бошковић, муж.

В. Ристо Бошковић, свекар.

Боно Бошковић, син.

Јана Бошковића, свекрва

ПОЗИВ НА ПРЕДПЛАТУ.

БАЈО ПИВЉАШИ

ДРАМА У ПЕТ ЧИНОВА.

Цијена 1 фор. и 20 нов. или 2 1/2 динара.

Умољавају се сва она господа и општине којима су послате листе позивнице, као и остали љубитељи српске књиге, да би похитали са пошљањем предплате, јер данас улази књига у штампу. До сада је стигло: Из Мостари фиор. 34 60 нов.; из Пиве ф. 100 и 80 нов.; из Подгорице фиорина 15 и 60 новчића, од појединих личности, са стране и из унутрашњости фиор. 16 и 60 нов. Дакле свега је досле стигло фиор: 167 и 60 новчића. Уздам се да ће и друга лица и општине српске сљедовати наведеном примјеру, да би се штампарија на вријеме исплатила и књига предплатницима послала.

Цетиње, 21 јула 1890.

Видак Отовић.

Учитељ.

Број 680.

ОБЈАВА

Министарство Финанције даваће: 23 јул Јулија 1890 на лицитацију препродавање соли новог контраста.

Контрат ће се дати ономе који се на најнижу цијену обвезе некрдавати с'б из лабах у државне магацине: на Плавницу, Ријеку и Вир, и продавати пету.

Тражиће се од подузмиача, кауција од 200 наполеона у готовом новцу.

Они који би жељели лицитирати, морају се са готовим новцима, на горе означени дан пријавити у Канцеларију Министарства Финанције гдје ће се држати лицитација — (послије подна од три до пет ура).

Цетиње, 5 Јулија 1890.

МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈЕ.

Број 256.

ОБЈАВА

св Васија Скадраини овдје је презадужно свој трговачки посао: зато, сваки који има што од њега тражити, нека се пријави овоме Суду најдаље до првог августа ов. год. јер по тада свачија тражбина биће одбијена; а тај дан повци од његовог имања — међу његовим повјеритељима — биће раздијељени. —

Бар, 28 јуна 1890.

Окружни с. д.

ОБЈАВА

Констатовало се, да је имање овдашњег трговца Вука Јокићина Мартиновића презадужено.

Због тога је ријешено да се на јавном пиканту прода његово имање, које се састоји из разне робе трговачке и двије куће које се налазе у овој вароши.

Конкурс ће почети од 15. текућег мјесеца и продужиће се до 1 августа тек. г. Сви они, који имају да траже што од Вука Мартиновића позивају се да се пријаве овој Управи, било лично или преко својих опуномоћника, најдаље до 1 августа ов. г. Свако даље потраживање, које се неби до означеног рока Управи поднијело, биће одбијено, јер у означени дан Суд ће на основу поднесених му рачуна и рекламација коначно рјешити издати о наплати дугова Вука Мартиновића. —

Ваша кућа Вука Јокићина Мартиновића која је на главној улици на доњи бој има велики и пространи дућан са магацином и складан ходник; на горњи бој, има четири камаре т. ј. с' лица двије а озада двије, а на најгорњи бој т. ј. под кров двије камарнице, доста простране и зидом ограђене, башчу а у бој бунар, кухину тичући се куће и штаду за два коња, изашла је до данас на цијену од ф. 7,900.

Мала кућа исто у главној улици такођер је на пиканту. . . .

Број 307.

Цетиње, 25 маја 1890.

УПРАВА ВАРОШИ ЦЕТИЊА.

ОГЛАС.

Руј Црногорски прве врсте од Ријечке и Црмничке пахије од браћа писати у народа. Кушци који би жељели купити га нека се пријаве доље подписатим.

Цетиње, 10 јула 1890.

Анрија Дрецун, Томо Греговић (2—3) Браћа Замбелити.

На знање.

Моју трокатну кућу у Трешњеву продајем из слободне руке. Кућа је 12 лаката дуга, а 8 1/2 широка, има бутигу с' два магацина и двије камар на првом боју. Ширина куће је пола на под, пола на волат, двокатна кухина. Пред кухином наврх скала притремак с' малом камаром. Ко би жељео купит све или поједино, нека ми се усмено или писмено пријави у Трешњеву до 8 септембра ове године.

Цуце, 20 јуна 1890.

Новица А. Перовић.

МОЛБА.

Јована, удова цуковника Данила Вуковића, старином Кокотовића бившег ађутанта Књаза Данила моли свакога, који што зна о судби њених сина Љубомира. Пошљедњу вјест добила је она од њега 1871 год. гдје јој нише из Француске, да је у боју против Нијемаца лако рањен и да ће кад оздрави, поћи у Америку.

Адрес:

Петроград, Смольный.

Вдовий дом: Г-ђф Вукович.

Број 443.

ОГЛАСИ.

ОД СУХЕ БОЛЕСТИ!

Лијено име моје

Amerikan Consumption Cure, коју готовим има 10 година, проишлело се цијелим свијетом. Доста је неколико дана узимати, да престане кашаљ и избацивање. Тај лијек био је по уздану помоћ хиљадама грудоболних. Одмах макне кихавицу, задуху, промуклост и сваки други недуг у грлу. Цијена: 3 боциле 4 франка, кад се пошље новац или унотом.

Сиротиња добија бесплатно, а свједоштво свога пароха.

J. F. A. HÖPNER, AMERIKAN DRUGGIS.,
Berlin S., Alte Jakobstr. 75.

(11—12)

ПОШТАНСКЕ МАРКЕ.

Старе, жигосане поштанске марке и цијелокупне „отворена писма“ од Црне Горе, Источне Румелије и Бугарске купујем, колико било, по највишој цијени. Одговарам одмах на свако питање.

A. Weisz

Budapest (Ungarn), koronaberzeg utca 7.

(9—10)

Жигосане поштанске марке!

као и „отворена писма“ купујем у свакој количини, по највишој цијени, исто продајем и мијењам, само тражиш поцуце и пошлјке. Првом поштом шаљу се новци.

Weiss H. J.

Papir- u. Briefmarkenhandlung

Budapest, Museumring. 29.

(Основано 1876)

(4—6)